

MOJE MÍSTO NA MAPĚ (Mt 3:13-17)

Tu přišel Ježíš z Galileje k Jordánu za Janem, aby se dal od něho pokřtít. Ale on mu bránil a říkal: „Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty jdeš ke mně?“ Ježíš mu odpověděl: „Připusť to nyní; neboť tak je třeba, abychom naplnili všecko, co Bůh žádá.“ Tu mu Jan již nebránil. Když byl Ježíš pokřtěn, hned vystoupil z vody, a hle, otevřela se nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. A z nebe promluvil hlas: „Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil.“

Představme si ten dnešní text jako mapu. Mapa pouště, uprostřed teče řeka Jordán - ta naši mapu rozděluje na dvě půlky. Někde ve středu mapy na břehu řeky je postava proroka. Je to muž neohrožený, odvážný, na nikoho nebere ohledy – muž bez bázně a hany. Z jedné strany pouště k němu přicházejí zástupy lidí – lidi z vesnic a měst, z celé země. Přišli si poslechnout, co prorok říká (doslova řve na lidi). Možná přišli ze zvědavosti, někteří už patrně rozhodnutí dát se od toho divého muže pokřtít. Vždyť zprávy o něm se nesou celou Galilejí. Konečně někdo, kdo přináší změnu, říká „Věci Veřejné“, tvrdě, jasně, nebere si servítky, nebojí se mocných. V jeho kázání se opakují věty:

Sekera je již na kořeni stromu! Udělejte něco se svým životem, změňte svoje jednání! Každý strom, který nenese dobré ovoce bude vyřat a hozen do ohně. Na znamení svého rozhodnutí změnit svůj planý život, vstupte do kalné vody této řeky a vystoupíte z ní čisti. Připravte se včas. Za mnou přichází někdo, kdo je větší než já. Ten bude mít v ruce lopatu a udělá mezi vámi naprostý pořádek – pšenici shromáždí do sýpek, plevy spálí neuhasitelným ohněm!“

Dá se říct, že prorok má úspěch. Aspoň zatím, než bude z mapy odstraněn. Proč má jeho představení u zástupů takový úspěch? Snad právě protože si nebere servítky. Nijak lidi, kteří k řece přicházejí nešetří. Nekritizuje poměry, nenavází se do někoho třetího, neslibuje jednoduchou nápravu nějakým opatřením zvenci, nějakou politickou strategií. Mluví kriticky přímo k lidem, kteří mu stojí tvář v tvář.

Vy se musíte změnit. Vy překrucujete Boží záměry – tím, že jste sobečtí, nedokážete se rozdělit s potřebnými, protože vidíte jen další a další své potřeby, děláte jen to, co se vám vyplatí, nad tím, z koho nic nemáte, ohrnujete nos, pečujete jen o svou spravedlnost, svůj klid a spravedlnost druhých je vám ukradená.

Prorok neslibuje, že s ním se všechno změní, že on vyřeší všechny jejich problémy – nic takového. Vy se změňte, nebo bude pozdě a propadnete ohnivému soudu. Vždyť nemusíte zůstat takoví, jací jste byli doposud. Vstupte se do této špinavé vody a vystupte z ní na druhý břeh. Na druhém břehu se vám otevírá nový život.

Kupodivu tehdy vstupovalo po těchto slovech do jordánských vod mnoho lidí, den po dni nové zástupy. Přitom jim prorok nic neslíbil ani nežádal o důvěru, vlastně je jen velmi ostře burcoval, že změna začíná v jejich životě a tu za ně nikdo jiný neudělá. Mít tohle jako politický program v jakékoli zemi v dnešní Evropě, asi by moc podpory nezískal. Jedna půlka z nás by ho považovala za ultra-liberála, pravičáka, který necitlivě klade velkou odpovědnost na jednotlivce, který ji nemůže unést. Druhá půlka by ho považovala za líbivého socialistu, který vyzívá k nereálné solidaritě s chudými. Obě půlky lidí by měly svou pravdu. Ostatně Jan Křtitel, jak už jsme řekli, o žádnou svou podporu nestál.

Kde na té mapě stojíme my? Lépe řečeno: Kde na té mapě stojím já (každý z nás)?

První možnost: DRUHÝ BŘEH

Už jsem za Jordánem. Jsem za vodou. Jako v nové zemi. S těmi lidmi na protějším břehu našťestí nemám nic společného. Jen ať si poslechnou, co jim prorok káže. Oni to potřebují slyšet. Jen ať se omyjí. Mají to zapotřebí. Měli by se změnit. Klidně jim poradím v čem. Já jsem se taky už změnil. Dobře jim to ten prorok valí do hlavy. Sám bych jim to neřekl líp, kdybych na to měl jeho odvalu. Ať jen vstoupí do vody, loknou si a pak mohou vystoupit sem na náš břeh.

Druhá možnost: PRVNÍ BŘEH

Jsem uprostřed toho zástupu lidí. Jsou to nejrůznější existence. Lidé zbožní i bezbožní, vážení, bohatí, ale i trosky a lumpové, kteří to teda vedou, co je pravda, vždyť vím, co se o nich povídá. Každý jsme „nákej“. Počkám si, co se bude dít. Kolik lidí do té řeky za prorokem vleze.

Třetí možnost: ŘEKA

Jsem ve vodě, skoro jak ve vlnách. Něco bylo potřeba změnit, něco se sebou udělat. Ten prorok mluvil i ke mně. No, možná mě do té vody někdo přistrčil. A teď mi drží hlavu pod hladinou. Je to trochu jak zažít svou smrt. Nemůžu popadnout dech. Jsem sice zase hlavou nad hladinou. Voda je však špinavá - nic moc, když jsem si lknul. Chci z ní už ven. Chci se postavit nohama na pevnou zem.

Do té naší mapy vstupuje JEŽÍŠ.

Přichází jako poutník z Galileje. Nepřichází z druhého břehu. Nebude se koukat přes vodu z dálky na zástupy lidí, na jejichž hlavy padá kritické burcující prorokovo kázání. Nepřichází podle prorokova kázání - jako ten, jenž má v ruce lopatu na třídění zrna od plev. Přichází uprostřed zástupu na prvním břehu a prý že se dá také pokřtít. Chce vstoupit do Jordánu a taky mi v něm podrž hlavu pod hladinou, jak to děláš všem ostatním, proroku Jane.

Proroka to musí dost vyvést z jeho konceptu (z mapy).

Tak já ti tady připravuju lidi, burcuju, aby se změnili před soudem, který má přijít, a ty mi to takhle pokazíš? Ty nepatříš do tohoto zástupu, ty patříš na druhý břeh, ty nemáš jít za mnou do téhle špinavé vody, já mám jít za tebou. Ty mi to moje kázání stavíš na hlavu. Vždyť já tady kážu, že ty je budeš všechny soudit, ať si včas ujasní na které straně že jsou. Ty sem nemůžeš přijít jako jeden z nich. Ty přece nepotřebuješ očistit v řece, ty si nepotřebuješ lknout kalný vody – to potřebují všichni kolem, né ty. Ty je máš všechny včetně mě rozsoudit, přezkoušet, jestli nezůstali jenom pokrytci, jestli si nenechali zadní vrátka otevřený. Ty nejsi jeden z nich!

Ježíš prorokovi odpovídá (a jsou to úplně první Ježíšova slova v Matoušově evangeliu): „Připusť to, neboť tak je třeba, abychom naplnili celou spravedlnost.“ - Připusť to, že Boží spravedlnost je jiná, než si ji představuješ. Připusť to, že soudce od Boha, kterého ty ohlašuješ, bude trpět za viny všech těchto lidí. Připusť to nyní, že takový je zachránce lidí - který stojí v zástupu hříšníků na stejném břehu řeky. Slabý mezi slabými, potřebný mezi potřebnými, bratr všech hříšných, kteří přestanou být spokojeni se svou existencí na břehu - kteří se odvažují vstoupit do kalných vod Jordánu. Do vod, které nejsou žádnou příjemnou regenerační koupelí. Je to proud, který strhává do vlastní beznaděje, proud beroucí nám iluze o sobě, proud strhávající sebou všechna chlácholivá slova, kterým člověk naletí. Ježíš do těch kalných vod vstupuje spolu s ostatními.

Co ho čeká na druhém břehu? Hlas odkudsi z nebe. Hlas vyhláující, že toto je syn, kterého si Bůh oblíbil. Toto je cesta, která míří k cíli podle Božích představ. Otevřená nebesa promlouvají: Toho následujte a naleznete cestu k Bohu, který je otevřený lidem. Boha, který neklade překážky, nýbrž ujišťuje, že cesta z kalných vod na druhý břeh je otevřena.

Poslední slovo nad naší mapou – ať už v ní stojíme kdekoliv – zaznívá z otevřeného nebe. Slovo jako pokojná holubice. Chce nás podnítit. Nikoli jako prorok, který straší soudem a sekerou na kořeni stromu. Podněcuje k pozornosti jemně. Jako když holubice poletuje nad divokou řekou: *Všimněte si, kdo vstupuje s vámi do té vody. Jděte za tím, kdo stojí vedle vás - kdo stojí vedle vás ve vaší slabosti, v úzkosti a vině, ve vaší vzdálenosti od Boha. Jakoby sama obloha radostí prozpěvovala: Konečně je tu někdo, kdo nepůjde cestou těch, kdo přichází z druhého břehu, aby nařizovali, aby kritizovali a soudili. Ale sám nasadí vlastní kůži, sám bude zápasit o obnovu uprostřed lidské nouze. Konečně je tu někdo, kdo nepohrdá nouzí lidí okolo sebe, ale vstupuje s nimi do kalné vody – tam, kde si musí člověk šáhnout hlavou na dno, kde si musí lknout, aby mohl vystoupit na druhý břeh. Sledujte jeho cestu, s ním projdete přes proud řeky na břeh nových začátků.*